

UCHWAŁA NR XLI/288/2018
RADY POWIATU ŚWIEBODZIŃSKIEGO
z dnia 20 września 2018 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Powiatu Świebodzińskiego na lata 2018-2023.

Na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2015, poz. 1390 – t.j. ze zm.) oraz art. 112 pkt 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017, poz. 1769 – t.j. ze zm.)
uchwała się, co następuje:

§1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Powiatu Świebodzińskiego na lata 2018-2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Świebodzińskiego.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Alojzy Jokieli

Załącznik do Uchwały Nr XLI/288/2018
Rady Powiatu Świebodzińskiego
z dnia 20 września 2018 r.

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE ŚWIEBODZIŃSKIM
NA LATA 2018-2023**

Opracowanie:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Świebodziźnie

Spis treści

Wstęp	3
1. Pojęcie i charakterystyka zjawiska przemocy.....	4
2. Charakterystyka zjawiska przemocy w Powiecie Świebodzińskim.....	9
3. Analiza SWOT zjawiska przemocy w rodzinie.....	15
4. Cel główny, cele szczegółowe i oczekiwane rezultaty.....	16
5. Realizatorzy, czas realizacji program, źródła finansowania.....	19
6. Harmonogram działań.....	20
7. Wykaz instytucji biorących udział w konsultacjach dotyczących opracowania Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.....	20
Podsumowanie.....	21

Wstęp

Zjawisko przemocy w rodzinie występuje we wszystkich warunkach społeczno – ekonomicznych, we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od wykształcenia, czy też sytuacji materialnej. Kwestia przemocy w rodzinie od wielu lat uważana jest za istotny problem społeczny. Najczęściej ofiarami są kobiety i dzieci, czy też osoby starsze. Każdy spotyka się z problemem przemocy w rodzinie zarówno media, jak i prasa prawie codziennie poruszają problemy związane z przemocą w rodzinie.

Przemoc jest demonstracją siły i chęci przejęcia kontroli nad drugą osobą. Powoduje u ofiary niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradności, ciągły niepokój, depresję oraz choroby związane ze stresem. Doznawanie lub bycie świadkiem przemocy przez dzieci prowadzi do nieodwracalnych skutków, które mogą objawić się dopiero w dorosłym życiu.

W sytuacji, gdy rodzina stanowi źródło przemocy konieczne jest działanie instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. W tym celu tworzone są programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 – 2023 jest efektem realizacji Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zgodnie z którą do zadań własnych powiatu należy opracowanie programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie i przeciwdziałaniu przemocy.

Program powstał przy współpracy ośrodków pomocy społecznej, policji, służby kuratorskiej i powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie przemocy oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje.

W/w cel chcemy osiągnąć przez n/w działania:

- podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców powiatu na temat zjawiska przemocy i możliwości uzyskania pomocy,
- rozwój infrastruktury instytucjonalnej,
- zwiększenie kompetencji zawodowych służb i instytucji zajmujących się przemocą w rodzinie,
- oddziaływanie na sprawców przemocy poprzez realizację programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy.

Pomimo tego, że przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, to zdaniem specjalistów – rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga on podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na kilka lat programu przeciwdziałania przemocy.

1. Pojęcie i charakterystyka zjawiska przemocy.

Definicja zawarta w art. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowi, że przemoc w rodzinie to:

„Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Definicja ta nie wyczerpuje wszystkich cech przemocy, ponieważ nie uwzględniono w niej istotnej i powszechnej formy jaką jest przemoc ekonomiczna. Zaniedbanie ze strony najbliższych, w stosunku do osób zależnych również należy potraktować jako formę przemocy.

Wiele definicji przemocy w rodzinie wskazuje na wspólną płaszczyznę zjawiska przemocy w rodzinie, jaką jest intencjonalność, nierównomierne rozłożenie sił, naruszenie dóbr osobistych i powodowanie cierpienia i bólu.

Przemoc ma różne oblicza i dzieli się ją na różne kategorie. Przybiera ona różne formy i dokonywana jest przy pomocy różnych instrumentów. Rodzajami przemocy jest:

- a) **przemoc fizyczna** – są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń czy zasinień. Do tej kategorii zalicza się między innymi: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, uderzenie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą dłonią, pięścią lub różnymi przedmiotami, poparzenie, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, straszenie bronią lub jej użyciem i inne podobne formy. Jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, świadome uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
- b) **przemoc psychiczna** – to zamierzone działania wykorzystujące mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary. Przejawami tego rodzaju przemocy są: odmowa uczuć, brak zainteresowania, brak szacunku, nieustanna krytyka, wyśmiewanie poglądów, wyznania religijnego, żądanie posłuszeństwa, narzucanie poglądów i wyznania, wmawianie choroby psychicznej, kontrola i utrudnianie kontaktów z innymi osobami, zawstydzanie, upokarzanie, wyzywanie, grożenie, ograniczanie snu, jedzenia itp. Jej głównym celem jest poniżenie ofiary poprzez umniejszenie jej poczucia własnej wartości.
- c) **przemoc seksualna** – polega na wymuszaniu na ofierze zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, dokonywane poprzez: przymuszanie do pożycia seksualnego,

wymaganie na ofierze nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, przymuszanie do seksu z osobami trzecimi, krytykę zachowań seksualnych ofiary, wymuszanie sadystycznych form pożycia seksualnego, przymuszanie do oglądania pornografii, zmuszanie do prostytucji, gwałt.

- d) **przemoc ekonomiczna** – to wszelkie działania ograniczające swobodne dysponowanie środkami finansowymi rodziny na partnerskich zasadach, realizowane między innymi w drodze niezaspokojenia podstawowych materialnych potrzeb członków rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, utrudnianie aktywności zawodowej, odbieranie pieniędzy, okradanie, wyliczanie wydatków, itp. Jej celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
- e) **przemoc poprzez zaniedbanie** – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych, w szczególności w stosunku do osób zależnych. Jest zjawiskiem obejmującym bardzo szeroką skalę zachowań. Może dotyczyć zarówno działań nieświadomych, jak i świadomej niemożności działania.

Przemoc w rodzinie może dotyczyć następujących relacji:

- a) rodziców/opiekunów wobec dziecka;
- b) małżonków/partnerów w związku;
- c) osób starszych w rodzinie;
- d) przemoc między rodzeństwem.

Zjawisko przemocy zwykle przyjmuje formę ciągłego procesu, ponieważ najczęściej nie jest jednorazowym epizodem i ma tendencje do powtarzania się. Ponadto toczy się w wymiarze dominacji i uległości, gdyż osoba stosująca przemoc dąży do uzyskania totalnej dominacji nad swą ofiarą, czyli osobą doznającą przemocy. Przemoc nie jest zjawiskiem niezależnym od udziału człowieka, co oznacza, że jest on zdolny do radzenia sobie ze złością, która czyni go sprawcą. Odpowiedzialność za występowanie zjawiska przemocy zawsze leży po stronie sprawcy, niezależnie od tego co zrobiła ofiara.

W celu dostrzeżenia i zrozumienia tego zjawiska uzależnienia ofiary od sprawcy dopuszczającego się przemocy, ważne jest przyjrzenie się specyfice relacji między nimi. Wiąże się to z cyklicznym charakterem tego zjawiska. Występowanie tych cykli dobitnie wyjaśnia proces stawiania się ofiarą osób doznających przemocy oraz pojawiających się w ich zachowaniu syndrom wyuczonej bezradności.

W cyklu przemocy występują trzy fazy, które są zmienne pod względem intensywności i czasu trwania:

a) Faza narastania napięcia

W tej fazie osoba stosująca przemoc staje się napięta i stale poirytowana. Każdy drobiazg wywołuje złość, bądź agresję. W tej fazie sprawca często zaczyna więcej pić, brać narkotyków, bądź innych substancji zmieniających świadomość. Może poniżyć ofiarę – jej kosztem poprawiając swoje samopoczucie. Sprawia wrażenie jakby coraz mniej panował nad swoim gniewem. Osoba, która doznaje przemocy, często uspokaja sprawcę, wywiązuje się ze swoich obowiązków, spełnia wszelkie zachcianki sprawcy. Często przeprosza sprawcę i mu ulega. Niektóre osoby będące ofiarami w tej fazie mają różne dolegliwości fizyczne tj.: bóle żołądka, bóle głowy, bezsenność, utratę apetytu. Inne popadają w apatię, tracą energię do życia lub stają się niespokojne i nadpobudliwe. Jest to wynik narastającego napięcia, które w pewnym momencie staje się nie do wytrzymania.

b) Faza gwałtownej przemocy

W tej fazie partner staje się gwałtowny. Wpada w niepocharnowany gniew i najczęściej wyładowuje się na słabszych członkach rodziny. Eksplozję wywołuje najczęściej jakiś drobiazg, np. niewielkie opóźnienie podania posiłku. Przemoc doznawana w tej fazie może być mniej lub bardziej groźna fizycznie, ale zawsze jest bardzo krzywdząca emocjonalnie. Po zakończeniu wybuchu osoba doznająca przemocy jest w szoku, nie może uwierzyć w to, co się stało, odczuwa wstyd i przerażenie. Staje się apatyczna i traci ochotę do życia.

c) Faza miodowego miesiąca

Partner wyładował już swoją złość i wie, że posunął się za daleko. Nagle staje się zupełnie inną osobą. Szczerze żałuje tego co zrobił, okazuje skruchę i obiecuje, że taka sytuacja nigdy się już nie powtórzy zaczyna okazywać ciepło i miłość. Przynosi kwiaty, prezenty – zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Osoba doznająca przemocy zaczyna wierzyć w to, że partner się zmienił, a przemoc była jedynie incydentem. Problem z fazą miodowego miesiąca polega na tym, że nie trwa ona wiecznie. To jest typowa pułapka, która zatrzymuje ofiarę przy oprawcy, a co za tym idzie, zatrzymuje ofiarę w cyklu przemocy.

Prawdziwe zagrożenie, jakie niesie ze sobą ta faza jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu zazwyczaj jest gwałtowniejsza i za każdym razem narasta. Jeżeli już doszło do użycia przemocy, będzie się ona powtarzać dopóki nie będzie przerwana, najczęściej przez interwencję z zewnątrz lub odizolowanie się od sprawcy.

Istotnym zagrożeniem, utrwalającym problem przemocy w rodzinie są stereotypy związane z tym zjawiskiem. Ich powszechność i związany z tym negatywny ich wpływ pochodzi z przekonującej mocy ich powtarzania, co z kolei prowadzi do ich utrwalania. Najczęstszymi

stereotypami są: „w sprawy rodzinne nie należy się wtrącać”, „przemocą jest tylko bicie”, „kobieta powinna się wstydzić, jeżeli doznaje przemocy”, „jeśli przestanie pić, to na pewno wszystko się zmieni, wystarczy tylko poczekać”, „ofiara sama sobie jest winna”, itd.

Mity i stereotypy opisują więc różne relacje w rodzinie, pomiędzy mężem i żoną, partnerami, pomiędzy rodzicami i dziećmi. Wyznaczają tradycyjną rolę kobiecie, mężczyźnie oraz dzieciom. Wiele z nich niestety sprzyja intencji przemocy, usprawiedliwiają ją i postulując powstrzymanie się od reakcji osób z zewnątrz.

Uwalnianie się od stereotypów utrudnia fakt, że fałszywe założenia często są związane z przekonaniami charakterystycznymi dla danego środowiska. Osobą żyjącym w społeczności, gdzie panuje przyzwolenie na dominację jednej płci nad drugą, wyzysk, agresję słowną i fizyczną jest o wiele trudniej przeciwstawić się takiemu traktowaniu, niż tym których otoczenie takich zachowań nie akceptuje.

Pomoc dla ofiar przemocy

Pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie należy rozumieć jako wspieranie ich zmian życiowych w kierunku usamodzielnienia i wrócenie do normalnego trybu życia, w tempie określonym i optymalnym dla tej osoby. Jednak zawsze z poszanowaniem dla tendencji przeciwstawnych opóźniających zmianę.

W pierwszej fazie kontaktu z osobami, wobec których aktualnie stosowana jest przemoc, najważniejszą rolę odgrywa formuła poradnictwa mającego na celu zatrzymanie zjawiska przemocy. Kolejnym krokiem jest psychoterapia.

W pierwszym kroku, osobie pokrzywdzonej należy pomóc bronić się, wycofać albo bezpośrednio zatrzymać przemoc i dopiero wówczas, gdy przemoc ustanie, można zająć się śladami krzywd z przeszłości, z wykorzystaniem wsparcia psychologicznego. Podstawowe zasady, którymi należy się kierować w tym procesie są:

- a) bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy;
- b) autonomia osoby doznającej przemocy;
- c) odpowiedzialność karna osoby stosującej przemoc.

Przemoc rodzinna często może prowadzić do poważnych obrażeń fizycznych, a nawet do śmierci ofiary lub sprawcy w wyniku działań ofiary w afekcie. Dlatego tak ważne jest oszacowanie potencjalnego zagrożenia. Ocena potencjalnego zagrożenia zdrowia lub życia powinna być przeprowadzona każdorazowo, gdy rozpozna się występowanie przemocy w rodzinie. Odpowiedzi twierdzące dotyczące czynników ryzyka powinny być wystarczającym powodem, by jak najszybciej pomóc osobie doznającej przemocy w opracowaniu planu bezpieczeństwa.

Najczęściej podejmowane działania pomocy ofiarom to:

- a) interwencja;
- b) schronienie;
- c) informacja;
- d) edukacja;
- e) specjalistyczne poradnictwo;
- f) wsparcie emocjonalne;
- g) psychoterapia;
- h) pomoc socjalna dająca sytuacyjne oparcie dla dalszych działań.

Procedura „Niebieskiej Karty”

„Niebieska Karta” to strategia działania wobec przemocy w rodzinie, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia, bądź podejrzania występowania przemocy. „Niebieska Karta” to nazwa procedury podejmowanej i prowadzonej w związku z uzasadnionym podejrzeniem istnienia przemocy w rodzinie.

Podstawowym celem „Niebieskiej Karty” jest rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną.

Procedura ta obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, systemu sądownictwa i prokuratury, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Oznacza to, że osobą wszczynającą procedurę „Niebieskiej Karty” w szczególności może być:

- a) funkcjonariusz policji;
- b) pracownik socjalny;
- c) lekarz, pielęgniarka, położna, ratownik medyczny;
- d) nauczyciel, psycholog szkolny;
- e) kurator sądowy.

Osobę dotkniętą przemocą w rodzinie zaprasza się na posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Tam analizuje się sytuację rodziny i wypełnia odpowiedni formularz „Niebieskiej Karty”. Grupa robocza opracowuje indywidualny plan pomocy rodzinie zawierający propozycje działań pomocowych. Osoba, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc również zapraszana jest na spotkanie grupy roboczej.

Zakończenie procedury „Niebieskiej Karty” następuje, gdy zespół interdyscyplinarny rozstrzygnie o braku zasadności podejmowania działań lub istnieje prawdopodobieństwo ustania przemocy w rodzinie i został zrealizowany plan pomocy opracowany wspólnie przez grupę roboczą i daną

2016/1

rodzinę dotkniętą problemem przemocy. O zakończeniu procedury powiadamia się podmioty, które w niej uczestniczyły.

Procedura „Niebieskiej Karty” przeprowadzana jest niezależnie od innych rodzajów postępowań, w szczególności postępowania karnego, cywilnego, czy rodzinnego.

2. Charakterystyka zjawiska przemocy w Powiecie Świebodzińskim

Na terenie Powiatu Świebodzińskiego znajduje się wiele instytucji i organizacji pomocowych, które działają w obszarze problematyki przemocy w rodzinie. Owe instytucje świadczą pomoc profilaktyczną oraz udzielają wsparcia osobom poszkodowanym w skutek przemocy, bądź przez samych sprawców przemocy. Działalność tych instytucji określona jest przepisami prawa, które wyznaczają ich kierunek działania w obszarze przemocy w rodzinie.

Charakterystyka instytucji udzielających pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w Powiecie Świebodzińskim:

a) **Ośrodki Pomocy Społecznej** - celem ośrodków jest umożliwienie osobom i ich rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, z którymi sami nie są w stanie sobie poradzić. Pomoc udzielana jest między innymi w przypadku występowania zjawiska przemocy w rodzinie i polega na:

- 1) przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego,
- 2) przeprowadzeniu procedury "Niebieskiej Karty",
- 3) zgłoszeniu problemu przemocy do Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w celu przygotowania planu pomocy i monitorowania podjętych i zaplanowanych działań,
- 4) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i socjalno-bytowych, a także udzielanie w razie potrzeby pomocy finansowej (w formie zasiłków stałych okresowych i celowych) lub rzeczowej (np. w formie odzieży, żywności, itp.),
- 5) udzielanie informacji o przysługujących prawach i formach pomocy,
- 6) współpraca z instytucjami, których zakres działań obejmuje pomoc ofiarom przemocy,
- 7) kierowanie do specjalistycznych instytucji pomagającym ofiarom przemocy, w tym m.in. do ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy, domów samotnej matki, hostelach, itp.,
- 8) w przypadku stwierdzenia, bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa, powiadamiają organy ścigania.

Na terenie Powiatu Świebodzińskiego działa sześć Ośrodków Pomocy Społecznej, tj. Świebodzin, Zbąszynek, Szczaniec, Łągów, Lubrza i Skąpe. Realizują one zadania związane

z edukacją, profilaktyką przemocy w rodzinie oraz rozpowszechnianiem informacji odnośnie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym, w szczególności poprzez rozpowszechnianie ulotek, organizacji festynów, wdrażanie i promowanie prawidłowych postaw rodzicielskich.

Przy każdym ośrodku pomocy społecznej funkcjonują zespoły interdyscyplinarne, które działają na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład tych zespołów wchodzi specjalistów, którzy są odpowiednio przygotowani do skutecznego zajmowania się problemem przemocy w rodzinie.

Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- 2) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- 3) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie,
- 4) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.

- Dane statystyczne dotyczące udzielanej pomocy przez Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące na terenie Powiatu Świebodzińskiego w latach 2016- 2017.

Lp.	Gmina	Liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu:					
		Przemocy w rodzinie		Alkoholizmu		Narkomanii	
		2016 r.	2017 r.	2016 r.	2017 r.	2016 r.	2017 r.
1	Świebodzin	11	13	148	134	17	12
2	Zbąszynek	2	3	27	26	2	0
3	Szczaniec	18	14	6	7	0	0
4	Łągów	2	3	39	39	1	1
5	Lubrza	1	2	6	6	0	0
6	Skąpe	1	0	8	9	3	1
ŁĄCZNIE:		35	35	234	221	23	14

W przedstawionej powyżej tabeli można zauważyć, że we wszystkich gminach na przestrzeni dwóch ostatnich lat jest porównywalna liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu przemocy w rodzinie.

W gminie Świebodzin o 14 zmniejszyła się liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu alkoholizmu. Pozostałe gminy odnotowały podobne wartości liczbowe. Jeżeli chodzi o narkomanię, to we wszystkich gminach było niewiele interwencji w tym zakresie.

b) Prokuratura – ofiara przemocy w rodzinie, a także świadkowie stosowania przemocy mają prawo złożyć w prokuraturze zawiadomienie o przestępstwie ściganym z urzędu lub na wniosek o ściganie sprawcy przemocy (przestępstwa ścigane na wniosek osoby poszkodowanej).

W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że doszło do popełnienia przestępstwa prokuratura we współpracy z policją zobowiązana jest do:

- 1) przyjęcia zgłoszenia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- 2) wszczęcia postępowania przygotowawczego,
- 3) występowanie w roli oskarżyciela przed sądem,
- 4) zatrzymanie podejrzanego o popełnienie przestępstwa,
- 5) współpraca z innymi instytucjami i organizacjami w zakresie zapobiegania przestępczości.

c) Komenda Powiatowa Policji – ofiara przemocy może złożyć tam zawiadomienie o przestępstwie znęcania się popełnionym na niej lub jej bliskich i poprosić o udzielenie podstawowej informacji prawnej. Ponadto policja może wystąpić do prokuratury z wnioskiem o zastosowanie właściwych środków zapobiegawczych.

Do zadań policji należy: wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców, w tym prowadzenie interwencji w przypadku występowania przemocy w rodzinie, zapewnienie ofiarom doraźnego bezpieczeństwa, informowanie ofiar i świadków o przysługujących prawach, możliwościach uzyskania pomocy oraz prowadzenie działań prewencyjnych wobec sprawców.

- Dane statystyczne dotyczące udzielanej pomocy przez Komendę Powiatową Policji w Świebodzinie w latach 2015 – 2017.

Lp.	Osoby w ewidencji „Niebieskiej Karty”	2015 r.	2016 r.	2017 r.
1	Liczba interwencji domowych dot. przemocy w rodzinie/ Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart”	991/167	1116/127	1047/94
2	Liczba osób pokrzywdzonych (ogółem)	171	132	99
3	w tym: liczba kobiet	146	111	86
4	w tym: liczba mężczyzn	23	17	13
5	w tym: liczba dzieci	2	4	0
6	Liczba sprawców przemocy	173	141	107
7	w tym: liczba sprawców będących pod wpływem alkoholu	113	80	60

W Powiecie Świebodzińskim zauważa się spadek założonych przez policję „Niebieskich Kart” oraz w porównaniu do lat poprzednich zmniejszyła się liczba sprawców przemocy w rodzinie.

d) Sąd Rodzinny i Opiekuńczy – ofiara przemocy może tam złożyć pozew w sprawach rodzinnych lub wniosek dotyczący spraw opiekuńczych swoich dzieci.

Zadania kuratorów w zakresie przeciwdziałania przemocy obejmuje sprawowanie nadzoru w tych rodzinach, w których stwierdzono przemoc. Kuratorzy zawodowi wykonują dozór wobec osób znęcających się nad rodziną, którzy zostali skazani na karę pozbawienia wolności w zawieszeniu. Zadania kuratorów obejmują także wykonywanie nadzoru wobec nieletnich sprawców przemocy. W takich przypadkach Sąd decyduje o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci nadzoru kuratora.

W myśl art. 207 Kodeksu Karnego (Dz. U. 1997 Nr 88, poz. 553 ze zm.) *kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.*

Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującej Orzeczenia w Sprawach Karnych Sądu Rejonowego w Świebodzinie w latach 2016 – 2017 prowadził działania wykonawcze w sprawie skazanych za naruszenie art. 207 § 1 kk w ilości 44 spraw.

e) Ośrodek Interwencji Kryzysowej – w dniu 7 września 2016 roku Powiat Świebodziński podpisał Porozumienie z Prezydentem Miasta Gorzowa Wielkopolskiego w sprawie wykonywania przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Gorzowie Wielkopolskim usług w zakresie interwencji kryzysowej na rzecz mieszkańców Powiatu Świebodzińskiego.

W zakresie interwencyjnym Ośrodek zapewnia schronienie na okres do 3 miesięcy, udzielenie pomocy psychologicznej, prawnej, rozpoznanie sytuacji osoby doświadczającej przemocy w rodzinie i opracowanie planu pomocy oraz wspieranie w przezwyciężeniu sytuacji związanej z przemocą w rodzinie.

Od momentu podpisania porozumienia nie było skierowań do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Gorzowie Wielkopolskim, ponieważ nie było zapotrzebowania ze strony mieszkańców Powiatu Świebodzińskiego.

f) Ośrodki zdrowia – ofiara przemocy może uzyskać tam zaświadczenie lekarskie o doznanych obrażeniach, poprosić o pomoc lekarską, spytać o adresy specjalistycznych poradni lekarskich.

g) Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych – jeżeli przemoc w domu towarzyszy picie alkoholu, ofiara przemocy może zwrócić się do komisji z wnioskiem o skierowanie sprawcy przemocy na leczenie odwykowe lub uzyskać inną pomoc związaną z nadużywaniem przez niego alkoholu, może uzyskać skierowanie do udziału w grupie terapeutycznej lub w grupie wsparcia dla osób współzależnych.

Do zadań Komisji w zakresie udzielania pomocy rodzinie, w której występuje problem przemocy należy:

- 1) rozpoznanie sytuacji w rodzinie,
- 2) wezwanie osoby nadużywającej alkoholu i stosującej przemoc na rozmowę ostrzegawczą, podczas której osoba ta informowana jest o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy wobec bliskich,
- 3) informowanie rodzin dotkniętych przemocą o możliwościach uzyskania pomocy,
- 4) wnioskowanie do sądu o zastosowanie wobec osoby nadużywającej alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

h) Oświata – jeżeli przemoc w domu doznaje dziecko może zostać objęte pomocą psychologiczno – pedagogiczną w przedszkolu, szkole lub innej placówce, m.in. w formie zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, socjoterapeutycznych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym. Jak również można objąć rodziców pomocą psychologiczno – pedagogiczną w formie: porad, konsultacji, warsztatów i szkoleń, a także skierować na konsultacje do poradni psychologiczno – pedagogicznej.

Do zadań szkoły z zakresu przeciwdziałania przemocy należy:

- 1) zbieranie informacji o dziecku w celu wstępnego zdiagnozowania sytuacji,
- 2) opracowanie planu pomocy dziecku,
- 3) zbieranie materiałów związanych z sytuacją dziecka, w formie: dokumentowania rozmów z dzieckiem, opisu jego zachowań, dokumentowanie jego pisemnych wypowiedzi i rysunków obrazujących jego stan emocjonalny, itp.
- 4) zabezpieczenie ww. dowodów,
- 5) współpraca wszystkich pracowników szkoły mających styczność z dzieckiem: wychowawcy, psychologa i pedagoga szkolnego,
- 6) współpraca z dyrektorem szkoły w celu podjęcia stosownych działań, w tym interwencji w innych instytucjach,
- 7) współpraca ze specjalistami, także w ramach zespołu interdyscyplinarnego.

i) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna – bezpośrednio do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Świebodzinie nie wpływają zgłoszenia dotyczące przemocy w środowisku rodzinnym. Symptomy przemocy rodzinnej identyfikowane są w trakcie badań psychologiczno-pedagogicznych. W takiej sytuacji następuje wnikliwa ocena, czy problem przemocy jest nadal aktualny, czy też osoba jest już bezpieczna i otrzymuje w tym zakresie pomoc. Dodatkowo Poradnia udziela porad i wsparcia psychologicznego w zakresie zgłaszanych trudności, tj. najczęściej nieadaptacyjnych zachowań pojawiających się m.in. na skutek doświadczonej przemocy. Wówczas w ramach terapii pracuje się nad umiejętnościami wyrażania uczuć, kształtowania asertywnej postawy, czy też akceptacji tego, czego nie można już zmienić. Poradnia również realizuje programy profilaktyczne, zajęcia psychoedukacyjne wzmacniające wychowawczą rolę rodzica, warsztaty „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”, które ukierunkowane są na kształtowanie kompetencji rodzicielskich, jak również wspieranie rodziców w zakresie stosowania technik wychowawczych pozbawionych przemocy i agresji. Z warsztatów na przestrzeni trzech lat skorzystało 102 rodziców.

j) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Zadania Centrum w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie obejmują:

- 1) zabezpieczenie opieki dla dzieci z rodzin niewydolnych opiekuńczo – wychowawczo, w których występuje przemoc w rodzinach zastępczych, rodzinnym domu dziecka i placówce opiekuńczo – wychowawczej,
- 2) interwencję w sytuacji przemocy domowej, poprzez:
  - przeprowadzenie procedury „Niebieskiej Karty”,
  - zgłoszenie problemu przemocy do Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w celu przygotowania planu pomocy i monitorowania podjętych i zaplanowanych działań,
- 3) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- 4) udzielanie informacji o przysługujących prawach i formach pomocy,
- 5) współpraca z instytucjami, których zakres działań obejmuje pomoc ofiarom przemocy.

Zgodnie z art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i ochrony ofiar z dnia 29 lipca 2005 r. do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych

- przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
  - 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

W ramach powyższego Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Świebodzinie przygotowuje i realizuje powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. W ramach zadań zleconych tutejsze Centrum realizuje Program Korekcyjno-Edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie. W roku 2016 w zajęciach uczestniczyło 20 mężczyzn, natomiast program ukończyło 11 mężczyzn. Natomiast w roku 2017 w zajęciach uczestniczyło łącznie 20 mężczyzn, a program ukończyło 8 mężczyzn. Program Korekcyjno-Edukacyjny również prowadzony był na Oddziale Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Cíborzu. Program cieszy się coraz większym zainteresowaniem.

3. Analiza SWOT zjawiska przemocy w rodzinie

Opracowana diagnoza problemu przemocy w rodzinie umożliwia sporządzenie analizy SWOT, która określa słabe i mocne strony, a także wyznacza szanse oraz zagrożenia.

Słabe strony	Mocne strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrwalone mity i stereotypy na temat przemocy. 2. Słaba profilaktyka i reagowanie na problem przemocy. 3. Pogląd o braku konsekwencji ponoszonej przez sprawcę. 4. Niedostateczna pomoc specjalistów dla ofiar lub jej brak. 5. Brak ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy. 6. Brak odpowiedniej liczby pracowników socjalnych w gminach. 7. Niedostateczna ilość środków finansowych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lokalne systemy interdyscyplinarne. 2. Prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy. 3. Większa świadomość społeczeństwa na temat przeciwdziałania przemocy i w związku z tym mniej przypadków przemocy w rodzinie. 4. Większa świadomość ofiar przemocy dot. miejsc, do których mogą się zgłosić w celu uzyskania pomocy. 5. Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych. 6. Dobra współpraca instytucji odpowiedzialnych za udzielenie wsparcia rodzinom.

na działania związane z przeciwdziałaniem przemocy.	<p>7. Propagowanie akcji przeciwdziałania przemocy w mediach ogólnopolskich i lokalnych oraz w mediach społecznościowych.</p> <p>8. Edukacja dzieci i młodzieży odnośnie zjawiska przemocy i zapobiegania temu zjawisku.</p>
Zagrożenia	Szanse
<ol style="list-style-type: none"> 1. Przemoc zaburza prawidłowe funkcjonowanie rodzin. 2. Ryzyko niewłaściwego funkcjonowania w dorosłym życiu dzieci pochodzących z rodzin, w których stosowano przemoc. 3. Nieprawidłowe przekazywanie wzorców dzieciom pochodzących z rodzin, w których stosowana jest przemoc. 4. Niskie nakłady finansowe na walkę ze zjawiskiem przemocy. 5. Bierna postawa części społeczeństwa wobec zjawiska przemocy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szkolenie dla kadr pomocy społecznej, policji, ochrony zdrowia, w zakresie przeciwdziałania przemocy i reagowania na to zjawisko. 2. Stworzenie całodobowej bazy miejsc dla ofiar przemocy. 3. Prowadzenie przez szkoły programów profilaktycznych. 4. Utworzenie całodobowego telefonu zaufania.

4. Cel główny, cele szczegółowe i oczekiwane rezultaty

CEL GŁÓWNY

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie skuteczności pomocy świadczonej osobom uwikłanym w przemoc i ochrona ofiar przemocy.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

I. Podniesienie świadomości społecznej mieszkańców powiatu na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy.

Działania:

1. Rozpowszechnianie plakatów, ulotek, broszurek dotyczących zjawiska przemocy domowej i możliwości uzyskania wsparcia w Powiecie Świebodzińskim.
2. Rozpowszechnienie informacji na temat przemocy w rodzinie, możliwość przeciwdziałania i ochrony przed przemocą, organizowanie akcji informacyjnych w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie i sposobów jej przeciwdziałania oraz możliwości uzyskania pomocy.
3. Upowszechnianie informacji na temat dostępnych form pomocy dla sprawców przemocy – zajęcia korekcyjno - edukacyjne.
4. Wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą – edukacja dzieci i młodzieży poprzez realizację programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych (w tym prelekcje kierowane do rodziców).
5. Organizowanie spotkań informacyjnych z mieszkańcami Powiatu Świebodzińskiego obejmujących tematykę przemocy w rodzinie i przeciwdziałania przemocy i dostępnych form pomocy dla ofiar przemocy.
6. Promowanie mediacji rodzinnych jako formy rozwiązywania konfliktów.
7. Motywowanie społeczności lokalnych, organizacji i instytucji do podejmowania działań na rzecz ofiar przemocy ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.
8. Obalenie mitów, stereotypów na temat przemocy w rodzinie usprawiedliwiających jej stosowanie.
9. Rozwój atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego służących wzmocnieniu więzi rodzinnych.

Oczekiwane rezultaty:

1. Wzrost świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy domowej i możliwości uzyskania wsparcia.
2. Dotarcie informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej do szerszej społeczności.
3. Zwiększenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz jej negatywnych skutków.
4. Wzrost wiedzy o problemie przemocy.
5. Wzmocnienie więzi rodzinnych.

II. Zmniejszenie negatywnych skutków przemocy u osób, które jej doświadczają.

Działania:

1. Opracowanie i realizacja projektów kierowanych do ofiar przemocy domowej.
2. Kontynuacja działań z zakresu interwencji kryzysowej.
3. Kontynuacja współpracy z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Gorzowie Wielkopolskim.

4. Zapewnienie pomocy w znalezieniu bezpiecznego schronienia dla ofiar przemocy.
5. Udzielenie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez poradnictwo specjalistyczne, terapię i działania interwencyjne.
6. Objęcie specjalistyczną pomocą dzieci i młodzieży dotkniętych zjawiskiem przemocy.
7. Kontynuacja współpracy z gminnymi zespołami interdyscyplinarnymi.
8. Utworzenie całodobowego telefonu zaufania.

Oczekiwane rezultaty:

1. Wzmocnienie ofiar przemocy żeby podjęły działania w celu zmiany swojej sytuacji.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa u ofiar w sytuacji kryzysowej.
3. Wzrost liczby osób dotkniętych zjawiskiem przemocy korzystających ze specjalistycznej pomocy.
4. Wzrost liczby dzieci i młodzieży dotkniętych przemocą domową objętych profesjonalną pomocą i wsparciem.
5. Kompleksowe wsparcie rodzin dotkniętych przemocą domową.

III. Zmniejszenie stosowania przemocy przez sprawców.

Działania:

1. Objęcie programem korekcyjno - edukacyjnym sprawców przemocy domowej.
2. Prowadzenie rozmów interwencyjno - ostrzegawczych.
3. Rozpoznawanie i zmiana systemu przekonań i postaw osobistych u osób stosujących przemoc.
4. Korekta dotychczasowych zachowań, postaw, form myślenia i reagowania oraz kontrola nad przemocowymi zachowaniami.
5. Prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego.
6. Kontynuacja wsparcia dla uczestników ww. programów po zakończeniu programu.
7. Kontynuacja współpracy z instytucjami zajmującymi się sprawcami przemocy.

Oczekiwane rezultaty:

1. Zwiększenie poziomu wiedzy sprawców na temat przemocy.
2. Wzrost świadomości stosowanych zachowań przemocowych.
3. Wzmocnienie sprawców przemocy we wdrażaniu i stosowaniu zachowań asertywnych.
4. Wzrost liczby sprawców potrafiących kontrolować swoje agresywne zachowania oraz rozwiązywać konflikty bez użycia przemocy.

IV. Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami współdziałającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania:

1. Udział osób zajmujących się problemem przemocy w szkoleniach i warsztatach pogłębiających wiedzę z zakresu przemocy i doskonalenia umiejętności pracy z osobami uwikłanymi w przemoc.
2. Wymiana informacji i podejmowanie wspólnych działań mających na celu przeciwdziałanie skali zjawiska przemocy.
3. Stworzenie bazy danych osób, miejsc, instytucji udzielających pomocy.
4. Organizowanie wspólnych spotkań pracowników z różnych instytucji i organizacji w celu: poznania wzajemnych kompetencji, usprawniania systemu przepływu informacji, wymiany doświadczeń i doskonaleniu współpracy.
5. Wprowadzenie do planu wspólnych szkoleń i spotkań pracowników z różnych instytucji elementów superwizji.
6. Diagnozowanie, monitorowanie rozmiaru przemocy domowej w Powiecie Świebodzińskim.
7. Organizowanie konferencji i kampanii społecznych.

Oczekiwane rezultaty:

1. Wzrost kompetencji przedstawicieli różnych grup zawodowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Pozyskanie informacji dotyczących rozmiaru przemocy domowej w Powiecie Świebodzińskim.

5. Realizatorzy, czas realizacji program, źródła finansowania

REALIZATORZY:

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest dokumentem o działaniu długoterminowym. Będzie realizowany we współpracy z lokalnymi instytucjami, które w zakresie swoich zadań mają udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie i ich bliskim, a także realizację programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

CZAS REALIZACJI PROGRAMU:

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Świebodzińskim będzie realizowany w latach 2018 – 2023.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Świebodzińskim będzie finansowany przez Powiat Świebodziński oraz środki rządowe z różnych programów (unijnych, krajowych).

6. Harmonogram działań

Zakłada się, że Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie będzie realizowany w latach 2018 - 2023. Warunkiem wprowadzenia programu jest zapewnienie w corocznym budżecie Powiatu określonych środków finansowych na realizację przyjętych zadań. Realizacja części działań nie wymaga dodatkowych nakładów finansowych i te będą realizowane systematycznie.

7. Wykaz instytucji biorących udział w konsultacjach dotyczących opracowania Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świebodzinie
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzinie
3. Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbąszynku
4. Ośrodek Pomocy Społecznej w Szcząńcu
5. Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie
6. Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubrzy
7. Ośrodek Pomocy Społecznej w Skąpem
8. Komenda Powiatowa Policji w Świebodzinie
9. Sąd Rejonowy w Świebodzinie
10. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Gorzowie Wielkopolskim
11. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Świebodzinie

Podsumowanie

Przemoc w rodzinie jest głównym problemem przestrzegania praw człowieka. Jest zjawiskiem, którego zasięg jest znacznie większy, niż odnotowują przeprowadzone badania i statystyki. Najczęstszym problemem kłótni w polskich rodzinach jest brak pieniędzy, bezrobocie, nadużywanie alkoholu, nie wypełnianie obowiązków domowych, trudności wychowawcze, złe stosunki małżeńskie, sąsiedzkie oraz nie rzadko choroby natury psychicznej.

Często zdarza się, że błaha awantura przeradza się w prawdziwy dramat. Nadal wiele osób doznających przemocy zaprzecza istnieniu problemu w ich środowisku. Wynika to z wielu aspektów:

- a) wstyd;
- b) bezradność;
- c) nieufność;
- d) obawy o swoje zdrowie i życie;
- e) brak gotowości do zmiany dotychczasowego trybu życia.

Ponadto część błędnych przekonań będących w świadomości społeczeństwa powoduje, że osoby doznające przemocy, nie potrafią temu zjawisku zapobiec.

Gdy rodzina otworzy się na kłopoty, wykaże zrozumienie, cierpliwość i przede wszystkim życzliwość, to stanie się sobie bliższa. A w przyszłości lepiej i łatwiej będzie sobie razić z rozwiązywaniem najróżniejszych problemów.

Dlatego należy wspierać przedsięwzięcia mające na celu podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. Zainteresowanie zjawiskiem przemocy w rodzinie prowadzi do coraz to większej liczby placówek świadczących pomoc w tym zakresie, a wzrost kompetencji osób pomagających pozwala mieć nadzieję, że szanse uzyskania fachowej pomocy ciągle będą rosnąć.

